

DNR:
2017/SKF01

2019

Struktur- och framtidssbild

Nulägesbeskrivning

BORÅSREGIONEN
SJUHÄRADS KOMMUNALFÖRBUND

KARIN BJÖRKLIND | REGIONUTVECKLARE

Innehåll

1. BORÅSREGIONEN	2
2. SYFTET MED EN STRUKTUR- OCH FRAMTIDSBILD	2
3. UTGÅNGSPUNKTER	3
SAMARBETEN OCH FUNGERANDE PROCESSER	3
STATISTIK OCH TABELLER	3
4. OMOVÄRLDEN	4
VISIONER	4
BORÅS ÄR REGIONENS TILLVÄXTMOTOR	4
5. ÅTTA UTMANINGAR I KORTHET	6
1. DET BEHÖVS FLER BOSTÄDER.....	6
2. DEN DEMOGRAFISKA SAMMANSÄTTNINGEN ÖKAR KRAVEN.....	7
3. DIGITALISERING INNEBÄR BÅDE MÖJLIGHETER OCH UTMANINGAR.....	10
4. EKONOMIN ÄR ANSTRÄNGD I SAMTLIGA KOMMUNER	11
5. INFRASTRUKTUREN HAR STOR BETYDELSE	12
6. KOMPETENSFÖRSÖRJNINGEN STÄLLER KRAV INFÖR FRAMTIDEN.....	14
7. STAD OCH LAND MÅSTE KOMPLETTERA VARANDRA	15
8. UTBILDNINGSNIVÅN ÄR LÄGRE ÄN GENOMSNIITTET FÖR RIKET	16
6. BORÅSREGIONENS ROLL I VÄSTSVERIGE	18
ANDRAS SYN PÅ BORÅSREGIONEN.....	18
ATTRAKTIVITET	19
TILLGÄNGLIGHET	19
7. KOMMUNERNA I KORTHET	20
BOLLEBYGD	20
BORÅS	21
HERRLJUNGA	22
MARK	23
SVENLJUNGA	24
TRANEMO	25
ULRICEHAMN	26
VÄRGÅRDA.....	27
REFERENSER.....	28
BILAGA 1 – VARIABLER I BO BÄST-RANKNINGEN.....	29

Struktur- och framtidsbild för Boråsregionen – nulägesbeskrivning

1. Boråsregionen

Boråsregionen med totalt drygt 220 000 invånare är en viktig del av Västra Götaland. Boråsregionen har en stark industri- och kulturhistoria, ett utpräglat småföretagande och en stark företags- och entreprenörsanda. Boråsregionen förknippas även med egenskaper som kreativitet, handlingskraft och förmåga att anpassa sig och ta tillvara utvecklingsmöjligheter.

Boråsregionen har ett starkt och mångsidigt företagande i en industriell bygd samt ett engagerat föreningsliv. Regionen erbjuder attraktiva boendemiljöer och ett bra geografiskt läge med närhet till Västsveriges största stad, Göteborg. Näringslivet och arbetsmarknaden präglas av textil design, handel, logistik och distribution, tillverkningsindustri, verkstad och elektronikföretag samt gröna näringar. I Boråsregionen finns en rad framgångsrika företag, både små och större, som hävdar sig väl på internationella marknader, inte minst genom deras spetskompetens.

2. Syftet med en struktur- och framtidsbild

Denna struktur- och framtidsbild är starten på ett långsiktigt arbete för Boråsregionen och dess medlemskommuner, och den utgör en kunskapsbas för att hitta riktning och innehåll för det framtida arbetet.

Dokumentet är ett gemensamt planerings- och beslutsunderlag, och målet är att det ska leda till gemensam handling. I praktiken handlar det om åtgärder och handlingsplaner som möter och tar hand om de utmaningar som kommunerna i Boråsregionen definierar och där ett samarbete över kommungränserna leder till bättre förutsättningar. Det handlar också om att förbättra samspelet mellan kommunernas planering och planeringen på regional nivå.

Handlingsplanerna och åtgärderna ska bidra till att dels stärka Boråsregionens och kommunernas utveckling, dels stärka Boråsregionens roll som en stark och ledande partner i Västra Götaland.

3. Utgångspunkter

Boråsregionen har valt att låta denna struktur- och framtidsbild ha sin utgångspunkt i de utmaningar som kommunerna själva bedömer att de står inför och där de anser att det är viktigt att arbeta gemensamt i Boråsregionen. Därutöver finns det även ett antal lokala utmaningar i respektive kommun, men dessa tas inte upp i det här dokumentet.

Struktur- och framtidsbilden tar upp de mest frekventa utmaningarna utifrån kommunernas egen bild:

- Bostäder
- Demografi
- Digitalisering
- Ekonomi
- Infrastruktur
- Kompetensförsörjning
- Samarbete och processer
- Samspelet mellan stad och landsbygd
- Utbildning

I struktur- och framtidsbilden redovisas både nuläge och framtidsbild. I det första skedet koncentreras arbetet på att redovisa nuläget vad gäller utmaningarna. Efter diskussioner med respektive kommun kommer utmaningarna kompletteras med framtidsbilder och handlingsplaner. Framtidsbilden är ett uttryck för ett önskvärt framtida läge där hållbarhet, tillgänglighet och attraktivitet är av väsentlig betydelse.

Samarbeten och fungerande processer

Samarbeten och fungerande processer är avgörande för Boråsregionens framgång. Tanken är att samarbetet ska generera mer än vad varje enskild kommun kan åstadkomma på egen hand och att det ska vara ett komplement till den egna verksamheten.

I anslutning till varje utmaning redovisas några exempel på nuvarande samarbeten. Dessa samarbeten omfattar minst två kommuner och har ett visst mått av formaliserad organisation. De är också inriktade på att skapa något mer utöver enbart erfarenhetsutbytet, även om detta också är viktigt.

Statistik och tabeller

För nulägesbeskrivningen finns dels ett antal indikatorer kopplade till utmaningarna, dels aktuella statistiska sammanställningar. All statistik bifogas i ett kunskapsunderlag. Syftet med indikatorerna är de ska utgöra en bas för utvecklingsarbete samt att de ska användas för att se förändringar över tid.

4. Omvärlden

Det som händer i omvärlden har betydelse för Boråsregionen. Därför ingår det som en naturlig del i kommunernas och Kommunalförbundets verksamhet att vara informerad om trender och viktiga händelser i omvärlden.

Västra Götalandsregionen (VGR) har pekat ut ett antal megatrender och ett antal regionala trender som påverkar VGR:s verksamheter och ansvarsområden. Dessa trender påverkar också Boråsregionen och dess kommuner.

De utpekade megatrenderna är globalisering, digitalisering, demografiska förändringar och ett förändrat klimat. Bland de regionala trenderna finns ökad brist på kompetens och arbetskraft, fler nya tjänster inom hälso- och sjukvården och ökat regionalt fokus på integration.

Visioner

Samtliga kommuner i Boråsregionen har en vision för den egna kommunen. Visioner kan förenklas som att det är ett önskat tillstånd och en bild över hur framtiden helst ska gestalta sig. Den ska även spegla hur kommunen *vill* uppfattas i olika sammanhang. Visioner uppfyller inte alltid krav på realism, tidsbundenhet eller mätbarhet utan de uttrycker mer en viljeinriktning hos kommunen.

Visionerna hos kommunerna i Boråsregionen har flera gemensamma beröringspunkter:

- De är ofta målände beskrivningar.
- De innehåller värderingar och värdeord, t.ex. *välskött, expanderande, livskraftig, nära, levande och stolt*.
- De innehåller konkretiseringar i olika hög grad, t.ex. vad gäller fokusområden.
- De har gemensamma nämnare i visionerna, t.ex. tillväxt, befolkningsökning, hållbarhet, företagsvänligt, attraktiv boendeort, läget, goda kommunikationer, närhet, landsbygd samt natur och kultur.

Delar av visionerna har dessutom ofta inslag av slogankaraktär, där ambitionen är att kort och koncist förmedla bilden av kommunen. Några exempel:

- ”Kommunen där vi bor bra och lever länge”
- ”Växtkraft 10 000 – våga, vilja, växa”
- ”Lev livet på den gröna sidan”
- ”Liten – Stolt – Annorlunda – Handlingskraftig”

Borås är regionens tillväxtmotor

Borås är tillväxtmotorn i Boråsregionen; utvecklingen vad gäller både befolkning och sysselsättning. Efter tekokrisen under 1970- och 1980-talen har Borås dessutom återhämtat sig och hittat sin egen nisch med utgångspunkt i sitt industriella arv, tack vare en lyckad strukturomvandling till en position högre upp i förädlingskedjan.

Borås är mycket större än övriga orter i Boråsregionen, och i dag lockar Borås både arbetskraft och högskolestuderande från både Boråsregionen och andra regioner i närområdet.

Ett exempel är att pendlingsströmmen är något större mot Borås från Göteborg än i motsatt riktning.

De flesta branscher i exempelvis Kinna i Marks kommun och Ulricehamn finns även i Borås. Därmed är den gemensamma näringslivsnyttan mellan orterna begränsad i snäv bemärkelse. I en vidare bemärkelse är dock Ulricehamn och Kinna viktiga för Borås, eftersom de tillför staden arbetskraft. En annan trolig näringslivsnytta är att Borås underlättar rekryteringen av specialister till Ulricehamn och Kinna, även om detta inte är något som kommunerna ger uttryck för.

Samtidigt har Västsveriges största stad Göteborg betydelse för samtliga kommuner i Boråsregionen. Det gäller särskilt Bollebygd, Vårgårda och Herrljunga. Ulricehamn å sin sida har intresse för Jönköping och Tranemo har intresse av ett antal Smålandskommuner, t.ex. Gislaved.

5. Åtta utmaningar i korthet

Kommunerna fick i uppgift att redovisa nio utmaningar som bedöms påverka deras arbete framöver, utifrån alla verksamhetsområden. Här nedan presenteras de mest frekventa utmaningarna vid en sammanställning av samtliga kommuners redovisning

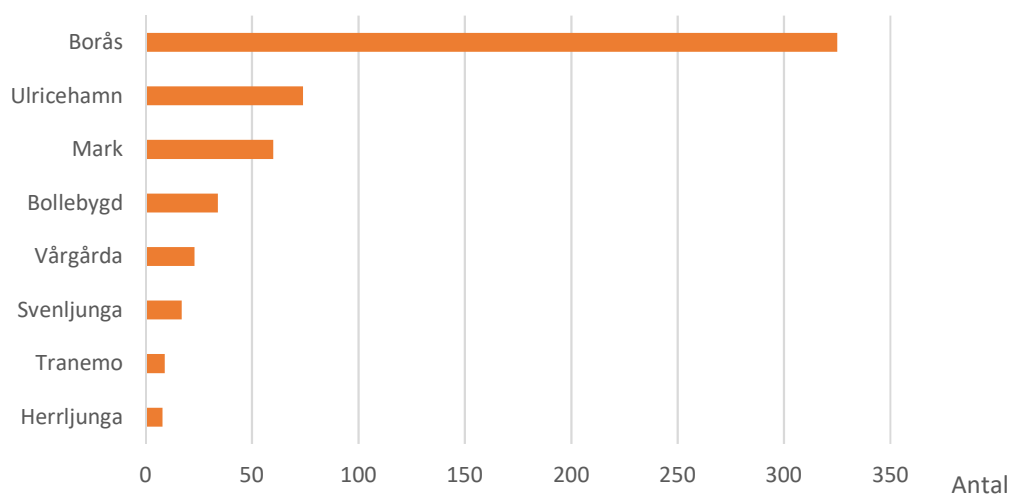
1. Det behövs fler bostäder

Det behövs fler bostäder och det byggs inte tillräckligt för att klara efterfrågan. För att detta ska ske behöver kommuner, stat, bygg- och fastighetsbranschen ta ansvar för att bostadsmarknaden förbättras och att det byggs flera bostäder.

I den allmänna debatten lyfts ofta att det är kommunernas fel att det byggs för lite, men det är inte den enda förklaringen. Kommunerna skapar förutsättningar för byggandet genom översiktsplaner och detaljplaner men sedan finns det inga garantier för att byggande påbörjas. Enligt en undersökning gjord av Sveriges kommuner och landsting 2016¹ har cirka 60 procent svarat att byggherrarna varken ansökt om bygglov eller satt spaden i marken efter två år.

Det förs också en diskussion om vad marken ska användas till: Är det till exempel försvarbart att använda produktiv åkermark till att bygga bostäder?

Diagram 1. Antal färdigställda bostäder i genomsnitt per år, 2007–2017

Länsstyrelsen i Västra Götalands län riktar regelbundet en bostadsenkät till kommunerna och sammanställer information om antalet färdigbyggda bostäder i kommunerna. De frågar bl.a. vilka faktorer som begränsar byggandet, medlemskommunerna anger bristen på detaljplaner för attraktiv mark som den främsta orsaken.

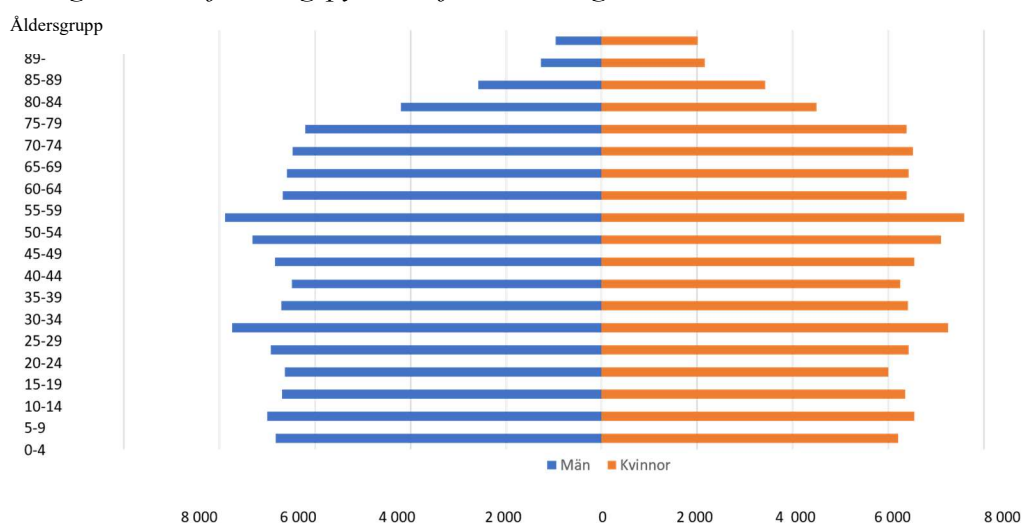
-
- ¹ Sveriges Kommuner och Landsting, *Så löser vi bristen på bostäder*, (2016).
 - <https://webbutik.skl.se/sv/artiklar/sa-loser-vi-bristen-pa-bostader.html>

2. Den demografiska sammansättningen ökar kraven

Kommunerna har en gemensam utmaning när det gäller demografi eftersom både antalet äldre och antalet yngre i befolkningen ökar i relation till de i arbetsför ålder. Detta ställer ökade krav på kommunernas verksamhet.

Även om utmaningen är gemensam finns det skillnader i sammansättningen av befolkningen. I Borås var 79 procent av befolkningen född i Sverige medan motsvarande andel i övriga kommuner är högre. Av de utlandsfödda i kommunerna är de flesta födda i europeiska länder utanför Norden och från ett asiatiskt land. För mer information om demografi se bilaga med indikatorer, kapitel 2.

Diagram 2. Befolkningspyramid för Boråsregionen, 2016

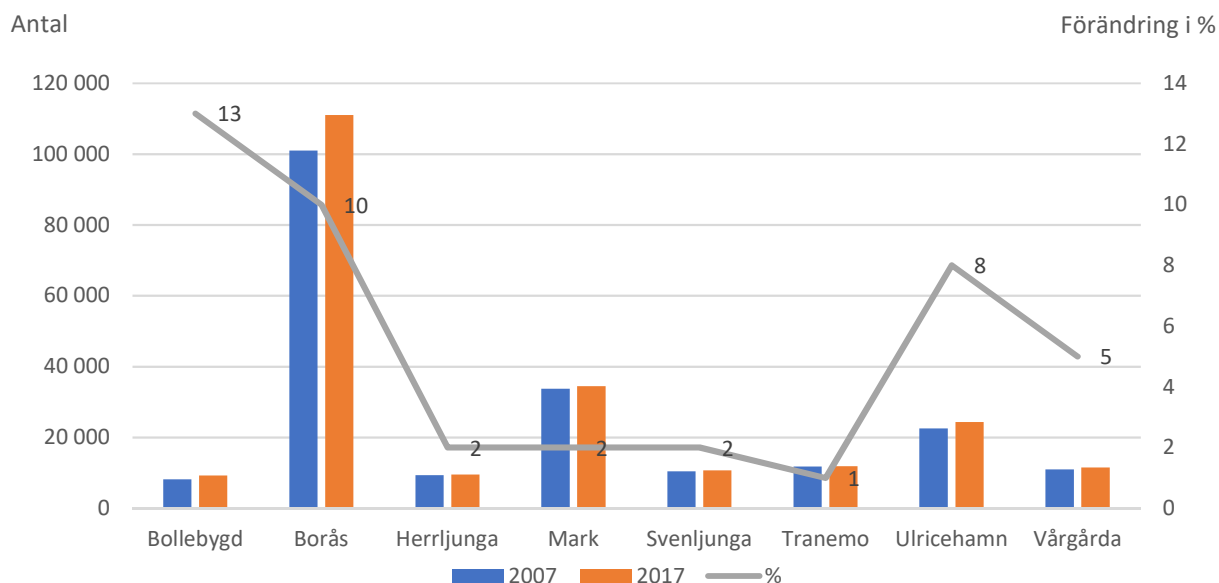
Samtliga kommuner ökar sin befolkning

Mellan 2007 och 2017 har det skett en befolkningsökning i samtliga kommuner. Störst procentuell ökning har Bollebygd haft med 13 procent, vilket motsvarar knappt 1 100 personer. Därefter kommer Borås med en procentuell ökning på 10 procent, motsvarande drygt 10 000 personer. Tranemo är den kommunen som uppvisar minst procentuell ökning av befolkningen – 1 procent, vilket motsvarar knappt 100 personer.

Samarbeten och processer mellan kommunerna på bostadsområdet

- Tranemo har en gemensam miljö- och byggnämnd och gemensam bygg- och miljöenhet med Gislaveds kommun från den 1 januari 2019.

Diagram 3. Befolkningens storlek 2007 och 2017 samt förändring i procent

Sysselsättning

Av kvinnorna i Boråsregionen arbetar cirka 50 procent inom offentlig sektor; för män är siffran mellan 14 och 24 procent. För Sverige som helhet är andelen män inom offentlig sektor drygt 22 procent inom kommuner, landsting och regioner, medan könsfördelningen är relativt jämn inom den statliga sektorn.

Boendeform

Den vanligaste boendeformen i medlemskommunerna är småhus. I till exempel Vårgårda bor de flesta i småhus (80%) vilket är kommunen med högst andel boende i småhus. Minst andel har Borås med en lika stor andel boende i småhus och i flerbostadshus (50/50).

Bilnehav

Att ta körkort har tidigare varit en självklarhet i Sverige, men detta mönster har förändrats gradvis under senare tid. Ungdomar tar körkort allt senare i livet och det är en högre andel kvinnor med körkort nu jämfört med tidigare. Det är också vanligare att avstå från att ta körkort.

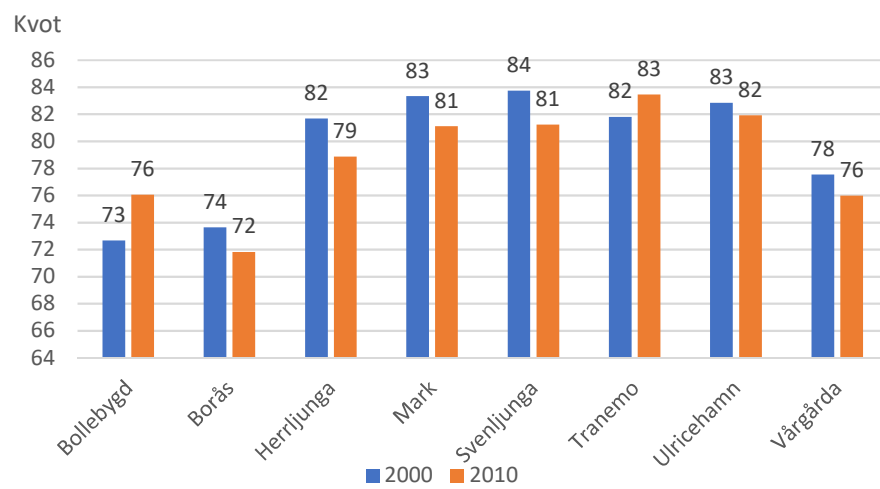
I Boråsregionen äger drygt 50 procent över 18 år en bil, med Borås som undantag med en lägre andel (46 procent). Mönstret att bilnehavet är lägre och att fordonsflottan är yngre i kommuner med en befolkningsmässigt stor tätort jämfört med glesbebyggda kommuner går igen i övriga Sverige.

Försörjningskvot

Försörjningskvoten (antalet personer yngre än 20 år och äldre än 64 år dividerat med antalet personer i åldersgruppen 20–64 år) i Sverige ligger på drygt 73. Ju högre försörjningskvot, desto tyngre försörjningsbörda för personer i åldersgruppen 20–64 år.

Mellan 2000 och 2016 har försörjningskvoten ökat i samtliga medlemskommuner och är högst i Svenljunga och Tranemo (88). Lägst kvot återfinns i Borås (74), där kvoten är i nivå med Sverige som helhet.

Diagram 4. Försörjningskvot

3. Digitalisering innebär både möjligheter och utmaningar

Digitaliseringen är motorn i den stora samhällsomvandling som pågår. Det innebär både stora möjligheter och utmaningar för en kommun. Unga som växer upp med internet och sociala medier har högre förväntningar på att kunna använda digitala tjänster i kontakter med kommunen. Parallellt med det finns det en grupp som lever i ett digitalt utanförskap. Kommunerna har kommit olika långt i den digitala processen.

Andra viktiga frågor att hantera är behovet av kompetensväxling, informationssäkerhet, frågor om personlig integritet samt nya gränser mellan det offentliga och det privata. Tre mål brukar vara utgångspunkten för offentliga, kommunal och statlig förvaltning:

- Enklare vardag för privatpersoner och företag.
- Smartare och öppnare förvaltning stödjer innovation och delaktighet.
- Högre kvalitet och effektivitet i verksamheten.

Inom den kommunala verksamheten kommer e-tjänster i framtiden att bidra till ökad tillgänglighet till service, insyn, transparens och delaktighet, ökad kvalitet och kortare handläggningstider för kommuninvånare och företag. En öppnare förvaltning ska dessutom skapa möjligheter till insyn och delaktighet i den kommunala verksamheten.

En högre kvalitet skapas även genom nya smarta arbetssätt, it-stödd verksamhet, automatiserade processer och effektivare kommunikation. Därmed är digitaliseringen en viktig del i att klara av framtidens utmaningar med ökade välfärdsbehov, brist på resurser och arbetskraft.

För både invånare och näringsliv blir det allt viktigare med en väl fungerande stödstruktur för olika typer av personliga, företagsmässiga och offentliga onlinetjänster. För detta krävs det att nödvändig bredbandstäckning finns för alla invånare i Boråsregionen.

Bredbandsutbyggnaden pågår i Boråsregionen

Tillgången till bredband har ökat kontinuerlig mellan 2009 och 2016 och utbyggnaden pågår fortfarande. Under 2009 hade få invånare i kommunerna tillgång till bredband, samtidigt som skillnaderna mellan kommunerna var stora. I Tranemo och Bollebygd hade få (1 respektive 5 procent) invånare bredband medan det var drygt hälften av invånarna i Borås.

År 2016 var skillnaden mindre mellan kommunerna, även om den kvarstod. Då varierade tillgången till bredband med mer än 100Mbits/s mellan 40 och 60 procent. Uppgifterna har säkert förändrats efter det, eftersom nätet byggs ut kontinuerligt.

Nätverk inom området:

- eLedningsrådet. Här finns delar av förbundsledningen, kommunchefer, IT-strateger samt eSamordnare. eLedningsrådet bereder och rapporterar till kommunalförbundets kommunchefsgrupp. Gruppen ger även förslag på delregionala insatser inom området och tilldelar arbetsuppgifter till de delregionala nätverken (se nedan).
- Nätverken för eHälsa och eSamhället består av utsedda personer från respektive medlemskommun och verkar för att lyfta och gemensamt bearbeta frågor inom digitaliseringsområdet.

Samarbeten och processer mellan kommunerna inom digitalisering

- Ulricehamn/Tranemo har en gemensam IT-nämnd, en gemensam IT-organisation samt en gemensam IT-strateg som verkar för digitalisering inom båda kommunerna.
- Herrljunga/Vårgårda samarbetar också inom området IT med en gemensam nämnd och gemensam IT-avdelning
- Boråsregionen har inrättat en gemensamma dataskyddsfunktion på uppdrag av 7 av medlemskommunerna. Två dataskyddsombud arbetar numera för kommunerna inom samarbetet.
- Boråsregionens medlemskommunerna har samarbetat kring upphandling av en eTjänsteplattform. Borås, Svenljunga, Mark, Ulricehamn och Tranemo ingår i samarbetet, utvecklar gemensamma arbetssätt och delar på utvecklingskostnaden för ny funktionalitet.

4. Ekonomin är ansträngd i samtliga kommuner

Ekonomin beskrivs som den kanske största utmaningen för att långsiktigt klara kommunernas utmaningar. Soliditeten, dvs. det egna kapitalet i förhållande till de totala tillgångarna, beskriver hur kommunens långsiktiga betalningsförmåga utvecklas. Ju högre soliditet desto större finansiellt handlingsutrymme.

Bland medlemskommunerna hade Mark och Herrljunga högs soliditet 2017 (43 respektive 40 procent) medan Vårgårda hade lägst soliditet (14 procent). Mellan 2015 och 2017 förbättrade Bollebygd sin soliditet med 11 procentenheter (från 9 till 20) medan Herrljungas soliditet försämrades med 3 procentenheter (från 43 till 40).

Samarbeten och processer mellan kommunerna vad gäller ekonomi

- Mellan Borås, Ulricehamn, Svenljunga, Tranemo och Bollebygd finns ett samarbetsavtal kring upphandlingar och inköp. Borås samverkar även med Mark, Vårgårda och Herrljunga i vissa upphandlingar.
- Herrljunga och Vårgårda kommuner samarbetar om it-, ekonomi- och personalfrågor och har två gemensamma nämnder: servicenämnd för it/växel/telefoni samt servicenämnd för ekonomi/personal. Detta innebär att kommunerna har en gemensam telefonväxel och en gemensam it-avdelning samt gemensamma ekonomi- och personalavdelningar. Herrljunga har huvudansvaret för it/växel/telefoni och Vårgårda för ekonomi/personal men båda verksamheterna servar såväl Herrljunga som Vårgårda.

Nätverk: Ekonomichefer i Boråsregionen (?)

5. Infrastrukturen har stor betydelse

Borås är ett transportnav i Boråsregionen. Det finns fem centrala stråk i Boråsregionen varav alla utom ett leder till Borås; undantaget är riksväg 46 som löper norrut från Ulricehamn i riktning mot Falköping. Samtliga större tätorter är belägna längs med de centrala stråken medan tvärförbindelserna mellan stråken är svaga.

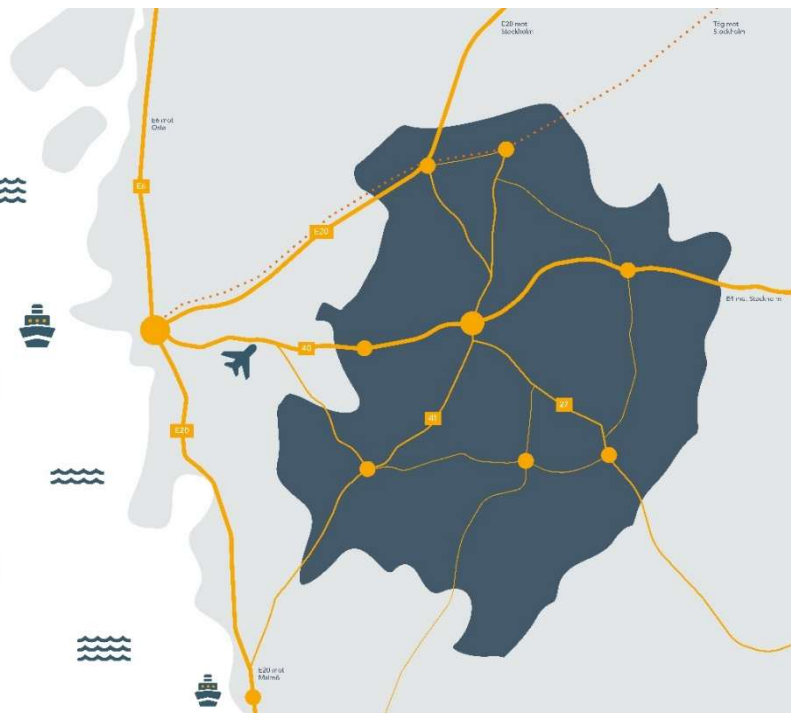
Följande vägnät i Boråsregionen har Borås i centrum:

- riksväg 27 sydöst om Borås i riktning mot Tranemo därefter Gislaved, Värnamo och Karlskrona
- riksväg 40 västerut mot Bollebygd och Göteborg och österut mot Ulricehamn och vidare mot Jönköping
- riksväg 41 åt sydväst om Borås mot Kinna och vidare till E6:an strax norr om Varberg
- riksväg 42 norr om Borås mot Fristad, vilken korsar E20 vid Vårgårda.

Det finns dessutom tre centrala järnvägsstråk som samtliga har tågstopp i Borås och förbinder Boråsregionen med andra delregioner:

- kust till kust-banan i västlig riktning mot Göteborg och i sydostlig riktning mot Värnamo
- Viskadalsbanan i sydvästlig riktning från Borås mot Kinna och Varberg
- Älvsborgsbanan som förbinder Borås med Herrljunga och vidare mot Trollhättan, Vänersborg och Uddevalla.

Utöver stråken genom Borås finns två viktiga infrastrukturstråk genom Vårgårda och Herrljunga. Väg E20 går i västlig riktning mot Göteborg och i östlig riktning mot Örebro via Vårgårda. Västra stambanan går mellan Göteborg och Stockholm via både Herrljunga och Vårgårda.

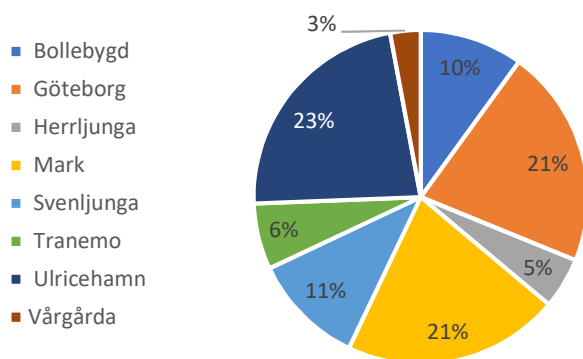
*Karta 1.
Huvudvägnät för
bil och tåg*

Arbetspendling

En stor andel av den sysselsatta befolkningen både bor och arbetar i sin hemkommun. Störst andel av de sysselsatta som arbetar i hemkommunen har Borås (ca 90 procent) medan andelen är lägst i Bollebygd (drygt 40 procent) och Mark (ca 60 procent). I övriga medlemskommuner bor och arbetar omkring 75 procent i sin hemkommun. Av dem som pendlar till jobbet är Borås det vanligaste målet (se tabell X i bilaga xxx).

Bollebygd och Mark har en större andel sysselsatta i Göteborg och i Borås, jämfört med övriga medlemskommuner. Av de sysselsatta från Bollebygd jobbar nästan 30 procent i Borås och en lika stor andel i Göteborg. Motsvarande andel för sysselsatta i Mark är knappt 15 procent vardera i Borås och i Göteborg.

Diagram 5. Arbetspendling till Borås från övriga medlemskommuner och från Göteborg, procent

Nätverk:

- Samhällsbyggnadschefer i Sjuhärad,
- strategiskt infrastrukturnätverk i VGR där även Länsstyrelsen i Västra Götalandsregionen och Trafikverket finns med
- miljöstrategiskt nätverk med kommunala tjänstemän.

Samarbeten och processer mellan kommunerna inom infrastrukturuområdet

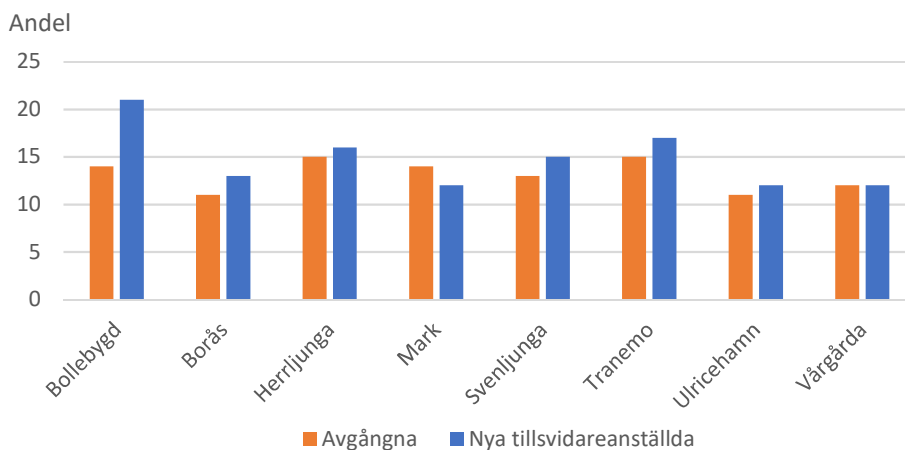
- Kommunalförbundets beredning för hållbar utveckling omfattar bl.a. infrastruktur och transport, samhällsbyggnad samt digitalisering.
- I stråket Göteborg–Borås samarbetar kommuner och Kommunalförbundet i en samverkansgrupp för samhällsplanering. Det finns även en målbild för stråket 2035 och en politiskt antagen avsiktsförklaring.
- I ett delregionalt kollektivtrafikråd för Boråsregionen ingår även Västra Götalandsregionen och Västtrafik.
- Bollebygd, Härryda och Mark samarbetar om strategiska infrastrukturfrågor i nätverket Bo–Hä–M.
- E20-gruppen

6. Kompetensförsörjningen ställer krav inför framtiden

Personal- och kompetensförsörjning är en väsentlig utmaning för samtliga kommuner. Det gäller flera av kommunernas verksamhetsområden, t.ex. förskola, skola, äldreomsorg och tekniska verksamheter. Samtliga kommuner har en hög personalrörlighet som innebär extra kostnader i form av produktionsbortfall och rekryteringskostnader.

I medlemskommunerna har mellan 9 och 16 procent av de tillsvidareanställda valt att sluta 2015 till 2017; antalet skiljer sig åt både mellan åren och mellan kommunerna. Mellan 2015 till 2017 har de flesta kommuner ökat personalrörligheten över dessa år.

Diagram 6. Avgångna och nya tillsvidareanställda 2017, procent

Sjukfrånvaron för anställda i kommunen är cirka 6 procent och den har legat på den nivån 2015–2017 i de flesta medlemskommunerna.

Nätverk: Personalchefer, Ulrika kan du skriva något här

Samarbeten och processer mellan kommunerna inom kompetensförsörjning

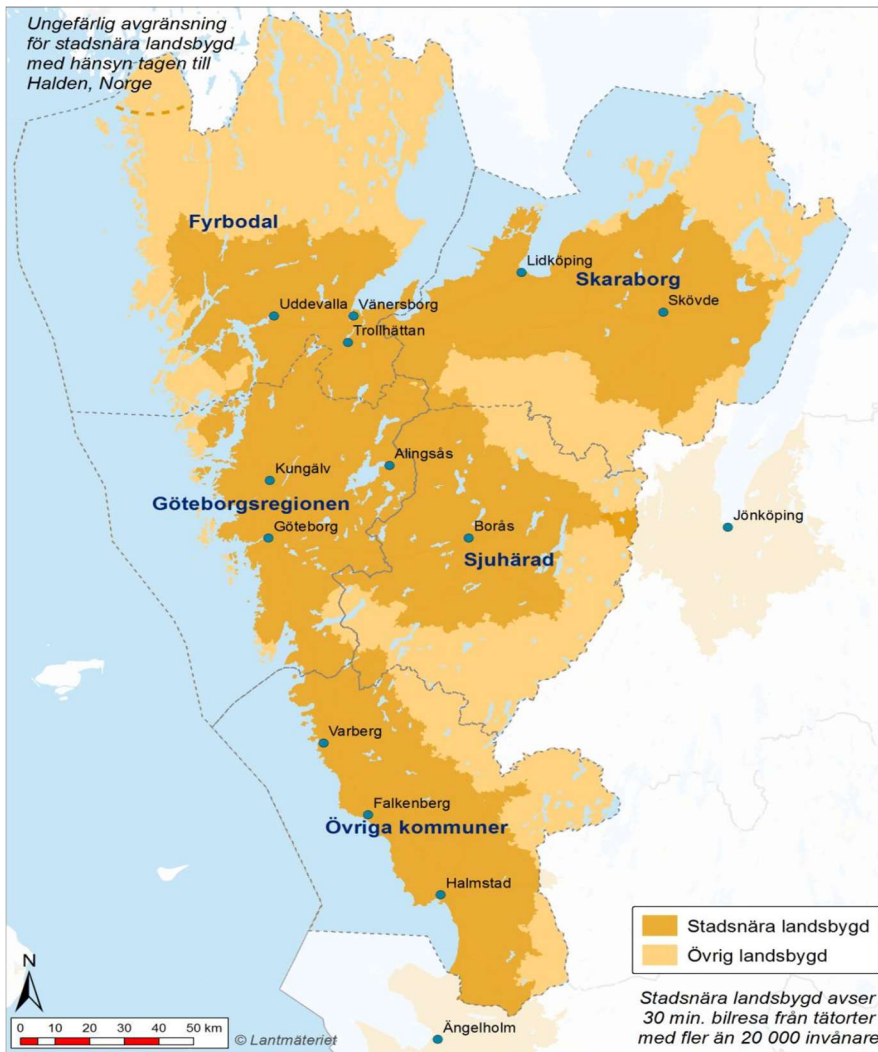
- Ett medarbetarcentrum finns för fyra kommuner i Boråsregionen (Borås, Mark, Svenljunga och Tranemo). En väsentlig del av verksamheten är jobbmatchning, där kommunernas medarbetare tar initiativ till byte av jobb inom eller mellan kommunerna. Medarbetarens profil matchas mot tjänster som pågår längre än sex månader i de fyra kommunerna.
- Tranemo kommun har en gemensam personalnämnd och personalchef med Svenljunga kommun. Värddkommun för den gemensamma nämnden är Tranemo.
- Herrljunga och Vårgårda kommuner samarbetar om it-, ekonomi- och personalfrågor och har två gemensamma nämnder: servicenämnd för it/växel/telefoni samt servicenämnd för ekonomi/personal. Detta innebär att kommunerna har en gemensam telefonväxel och en gemensam it-avdelning samt gemensamma ekonomi- och personalavdelningar. Herrljunga har huvudansvaret för it/växel/telefoni och Vårgårda för ekonomi/personal men båda verksamheterna serverar såväl Herrljunga som Vårgårda.

7. Stad och land måste komplettera varandra

Urbanisering

I Boråsregionen finns mycket goda förutsättningar för en hållbar samhällsutveckling² med tillgång till stora arealer produktiv skogs- och jordbruksmark och till sjöar. Tillgänglighet till städer har betydelse för landsbygdens utvecklingsförutsättningar.³

Karta 2. Rumslig fördelningen mellan mer stadsnära och övrig landsbygd

Landsbygdsområdena definieras efter hur långt en bilresa på 30 minuter sträcker sig geografiskt från städer med fler än 20 000 invånare. Den stadsnära landsbygden i Boråsregionen utgörs främst av området runt Borås, men även norra delen på grund av närhet till Alingsås. Övrig landsbygd förekommer i den södra regiondelen och i gränslandet mot Skaraborg. Samtliga större stråk går i riktning till eller från Borås. De flesta övriga större tätorter och mindre tätorter är belägna i närheten av dessa stråk. Tvärförbindelserna mellan stråken är svaga.

² Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund, *Boråsregionens tillväxt- och utvecklingsstrategi 2014–2020*, 2014
http://www.borasregionen.se/bdh_filearea/Delregional_strategi_Borasregionen

³ Västra Götalandsregionen *Västra Götalands funktionella geografi- befolkning, arbete och boende, 2016*
<https://www.vgregion.se/om-vgr/statistik-analys/analysportalen/2016/vastra-gotalands-funktionella-geografi---befolkning-arbete-och-boende/>

8. Utbildningsnivån är lägre än genomsnittet för riket

Utbildning är en väsentlig utmaning enligt kommunerna. I Boråsregionen går cirka 30 000 barn och ungdomar i grundskola och gymnasium, och ambitionen är att fler barn och ungdomar ska lämna grundskola och gymnasium med godkända betyg.

Utbildningsnivå

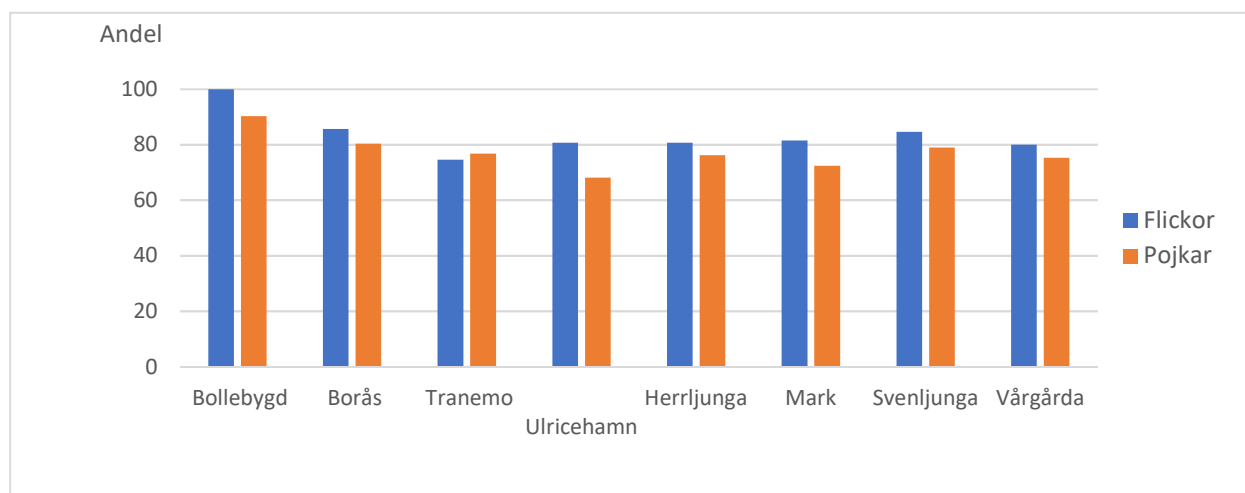
Utbildningsnivån i Boråsregionen är lägre än riksgenomsnittet och andelen högskolestuderande 20–24 år är bland den lägsta i hela Västra Götaland. Samtidigt ökar efterfrågan på högutbildade.

Utbildningsnivån skiljer sig även åt mellan kvinnor och män. En högre andel män än kvinnor har grundskola eller gymnasieskola som högsta utbildning och en högre andel kvinnor än män har högskoleutbildning. Detta gäller i hela landet och så även i medlemskommunerna.

Det finns dock skillnader mellan medlemskommunerna med en högre utbildningsnivå i Borås och Bollebygd medan befolkningen i Svenljunga och Tranemo har en lägre utbildningsnivå. Förr var gymnasieskola vanligt som högsta utbildning medan det numera är fler som läser på högskolenivå. Detta innebär att kommuner med yngre befolkning generellt har högre utbildningsnivå än kommuner med äldre befolkning, och skillnaden kan tillskrivas åldersstrukturen.

En elev som lämnar grundskolan utan avgångsbetyg har svårt att klara fortsatta studier, eftersom samtliga gymnasieutbildningar förutsätter att eleven kan skriva, läsa, räkna och har andra grundläggande kunskaper. Förutsättningarna blir därför sämre för dessa elever och det är därför viktigt att följa denna grupp och sätta in relevanta åtgärder.

Diagram 7. Flickor och pojkar med avgångsbetyg från grundskolan läsåret 2017-2018 procent.

Allt för många unga har i dag svårt att etablera sig i arbetslivet. En särskilt utsatt grupp är unga som varken arbetar eller studerar. Gruppen är heterogen och alla dessa unga befinner sig inte i en utsatt situation. Det finns dock de som har en kombination av olika svårigheter, såsom skolmisslyckanden, långvarig tid utan arbete, ekonomiska problem och ohälsa. Dessa ungdomar har ofta behov av samordnat stöd från ett flertal statliga och kommunala aktörer.

Diagram över unga vuxna som varken jobbar eller studerar

Samarbeten och processer mellan kommunerna inom utbildningsområdet

- Boråsregionens vuxenutbildning erbjuder gymnasial yrkesutbildning för vuxna i Bollebygd, Borås, Herrljunga, Vårgårda, Mark, Svenljunga, Tranemo och Ulricehamn. Vårgårda är huvudman för vuxenutbildningen i Herrljunga.
- VO-College Sjuhärad (som är det övergripande regionala VO-Colleget) består idag av alla kommuner utan Herrljunga och Vårgårda som ännu inte valt att samverka i denna collegeform.
- Vård- och omsorgscollege (VO-college) är en kvalitetsstämpel och en samverkansform mellan arbetsgivare, utbildningsanordnare, fackförbund och Arbetsförmedlingen. Deltagande kommuner är Borås, Mark, Tranemo, Ulricehamn.
- Bollebygd, Borås, Herrljunga, Mark, Tranemo, Svenljunga, Ulricehamn och Vårgårda har ett samverkansavtal som innebär att en gemensam antagningsenhet hanterar gymnasieansökan till årskurs 1 för alla elever som är folkbokförda i samverkansområdet.
- Teknikcollege Sjuhärad är ett samarbete mellan gymnasieutbildningarna i Borås, Mark och Ulricehamn där kommuner, utbildningsanordnare och företag samverkar för att öka attraktionskraften och kvaliteten på tekniskt inriktade utbildningar.

9. Boråsregionens roll i Västsverige

Boråsregionen har en stark ställning och roll i Västsverige. Boråsregionens styrkor är

- ett starkt och divergerat företagande i en industriell bygd
- ett bra geografiskt läge med närhet till både storstad och internationella kontakter
- möjlighet att utveckla textil design, handel, logistik och distribution, tillverkningsindustri, verkstad och elektronikföretag och gröna näringar
- kunskap och historia inom textil och design som kan vidareutvecklas
- bra livskvalitet med möjligheter till god fritid, god kommunal service och bra skola
- ett gott boende med attraktiva boendemiljöer
- ett engagerat föreningsliv.

Andras syn på Boråsregionen

Fortlöpande redovisas rankingslistor från bl.a. olika intresseorganisationer. Listorna kan vara olika väl underbyggda men de väcker ofta stor uppmärksamhet och diskussion.

Tidskriften Fokus presenterar årligen en rankingslista över vilken kommun i Sverige det enligt deras ranking är ”bäst att bo i”. Rankningen tar upp variabler som hur det är att vara ung respektive äldre och hur det är att ha familj samt variabler som befolkningstillväxt och ohälsotal (se en förteckning över variabler i bilaga 1).

Den senaste listan från 2018 redovisar en stor spridning för kommunerna i Boråsregionen. Borås toppar listan över kommunerna i Boråsregionen med plats 36 (av 290). Sedan följer Mark på plats 96, Bollebygd på plats 97, Vårgårda på plats 132 Ulricehamn på plats 138, Herrljunga på plats 219, Svenljunga på plats 222 samt Tranemo på plats 230 .

Svenskt Näringsliv presenterar årligen en rankingslista över företagsklimatet i Sveriges kommuner. För Boråsregionen är resultatet 2018 att Vårgårda toppar listan på plats 9, Herrljunga på plats 36, Borås på plats 94, Ulricehamn på plats 115, Bollebygd på plats 145, Tranemo på plats 187, Mark, på plats 190 och Svenljunga på plats 208.

I *Kolada*⁴ redovisas kommunrapporter kring Hållbar utveckling. Rapporten innehåller ett trettiotal diagram om ekonomisk, miljömässig och social hållbarhet. Lägg in tabell separat i bilaga.

*Aktuell Hållbarhet*⁵ och *Miljöbarometern*⁶ tar fram kommunrapporter kring hållbar utveckling och en ranking av ”Sveriges bästa miljökommun” tas fram årligen. Rankningen bygger på kommunens egna svar inom områdena övergripande miljö- och hållbarhetsarbete, transporter, byggnader, upphandling, livsmedel, avfall och återvinning, cirkulär ekonomi, energi, naturvård, vatten, skadliga ämnen samt barnperspektiv.

⁴ Kommun- och landstingsdatabasen ägs av den ideella föreningen Rådet för främjande av kommunala analyser (RKA). Svenska staten och Sveriges Kommuner och Landsting är föreningens medlemmar.

<https://skl.se/ekonomijuridikstatistik/statistik/kolada.2071.html>

⁵ <https://www.aktuellhallbarhet.se/>

⁶ <http://miljobarometern.se/>

I Västra Götaland toppar Borås listan på plats 3 (av 49), Herrljunga finns på plats 10, Vårgårda på plats 17, Mark på plats 19, Ulricehamn på plats 23, Tranemo på plats 25, Svenljunga på plats 43 och Bollebygd på plats 47.

Attraktivitet

Attraktivitet är ett brett begrepp och vad som uppfattas som attraktivt är i viss mån subjektivt, och en bygds attraktivitet beror på vilken målgrupp den ska attrahera – t.ex. turister eller exploatörer. För att en kommun ska attrahera medarbetare och företag ställs andra krav.

Tillgänglighet

Tillgänglighet formuleras ibland som åtkomlighet, och båda begreppen används inom en rad olika områden. Vanligtvis förknippas tillgänglighet med funktionsnedsattas förutsättningar att leva, vistas och verka. Inom samhällsplanering är begreppet dock vidare än så och omfattar även tillgänglighet (tillgång) till olika samhällsfunktioner som t.ex. vårdcentral, bibliotek och skolor inom det geografiska området.

Numera förflyttar sig människor regelbundet över större geografiska ytor än man gjorde tidigare, och med tanke både på miljö och trängsel behöver resvanorna ändras till ett mer hållbart resande. En lösning är att fler reser med kollektiva transportmedel, men för att detta ska lyckas så måste kollektivtrafiken vara ett attraktivt alternativ.

Avstånd till hållplatser

I Sverige bor i dag 85 procent i en tätort. Bland medlemskommunerna har Borås flest boende i tätorten (91 procent), följt av Tranemo och Ulricehamn (70 procent). I Vårgårda och Herrljunga bor 50 procent i tätorten.

Boendestrukturen påverkar hur långt det är till närmaste hållplats. I Borås har störst andel boende en hållplats inom 500 meter (87 procent), medan boende i Herrljunga har den lägsta andelen (41 procent). Även i Ulricehamn, den näst bästa kommunen, har en stor andel en hållplats inom 500 meter (70 procent). Att ha en hållplats nära hemmet säger dock ingenting om möjligheten att använda kollektivtrafiken, utan informationen måste kompletteras med linjedragning och turtäthet.

7. Kommunerna i korthet

I det här avsnittet återges hur kommunerna väljer att presentera sig själva bl.a. i foldrar och på webbplatser. Kommunerna presenteras i bokstavsordning.

Bollebygd

”Bollebygd är en av Sveriges snabbast växande kommuner som ligger naturskönt mitt emellan Göteborg och Borås. Bollebygd är också landets tredje yngsta kommun som bildades 1995. Kommunen består av tätorterna Bollebygd, Töllsjö, Olsfors och Hultafors.

Bollebygd är en attraktiv kommun med stor efterfrågan på bostäder då framför allt barnfamiljer väljer att flytta till

kommunen. Töllsjöskolan är utsedd till en av Skolverkets fem referensskolor i Sverige. Bollebygd är en av landets tryggaste kommuner att bo i och även en av landets energieffektivaste kommuner. I kommunen finns Sjuhärads informationskontor för Europafrågor.

I kommunen är alltid naturen nära som inbjuder till både avkoppling och friluftsliv i form av vandringsleder, naturstigar, kanotleder och motionsanläggningar av olika slag. Kommunen har också många sjöar med fina badplatser och bra fiskevatten. Kommunen präglas av en stark företagsanda med fyra större företag och ca 1 100 småföretag. Mer än var tionde kommuninnevånare är företagare.

Kommunen är en kommun där vi bor bra och lever länge och har som vision att 2025 vara en attraktiv kommun med 12 000 invånare.”

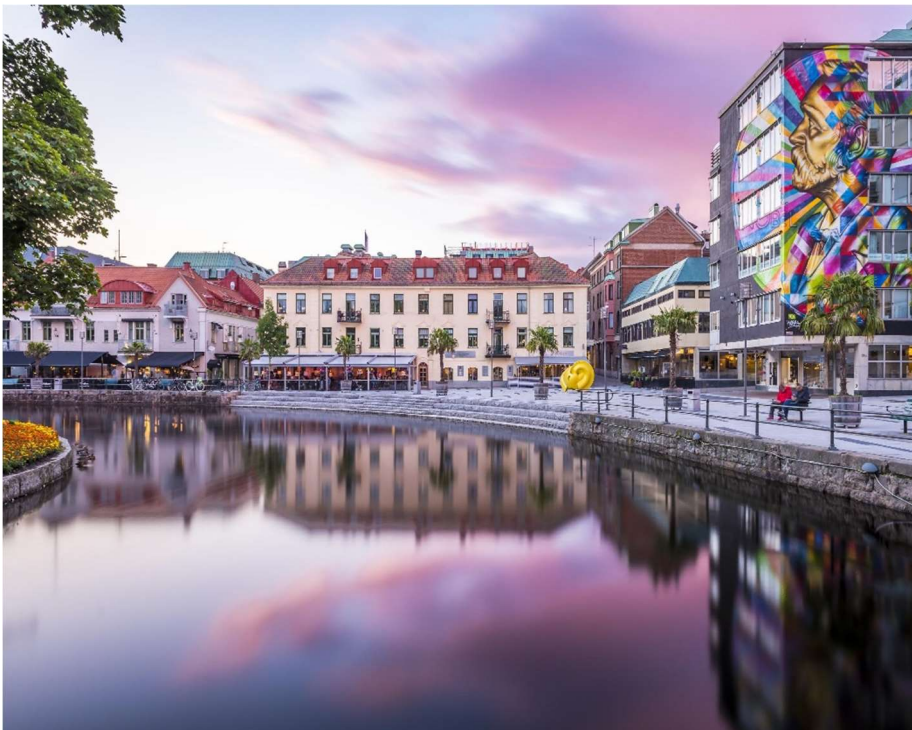
Borås

”Borås växer. Många nya boråsare föds och växer upp här. Många flyttar också in för att studera, jobba och leva i kommunen. Det är ett kvitto på Borås livskraft och attraktivitet. Att Borås växer är utgångspunkten för planeringen som pekar ut huvudriktningen för kommunens utveckling på lång sikt. Den ger vägledning för bostadsbyggande, stadsutveckling, handel, företag, parker, naturområden och mycket mer. En god balans mellan människor, miljö och ekonomi samt mellan dagens och morgondagens boråsare innebär ett starkt varumärke och stolta invånare.

Staden ligger inbäddad i parker och grönområden och med naturen runt knuten. Borås centrum är i allt högre grad levande. Borås är en handelsstad och en textilstad. I dag har Borås blivit ett centrum för textil design, utveckling och handel. Många välkända textil- och konfektionskedjor har sina huvudkontor i Borås. Traditionen av handel och textil förenas i postordern och e-handeln, där Borås är ett nordiskt centrum med många välkända företag. Många miljoner paket skickas från Borås varje år. Postorderns och e-handelns vana att hantera varuflöden har gett Borås spetskompetens inom logistik och distribution. Verkstad och elektronik är andra tunga delar av Borås industri.

Borås strategiska läge är ett skäl till att många företag väljer Borås. Borås är knutpunkt för fyra riksvägar. Likaså finns det järnväg i fyra riktningar.

Borås har ett omfattande och spännande kulturliv med skulpturer och *street art* och också stadsteater, symfoniorkester och ett tiotal museer. Djurpark och en mängd idrottsanläggningar har gjort området runt Knalleland till ett idrotts- och upplevelseområde.”

Herrljunga

”Herrljunga är en kommun med järnvägsknut i norr, en industriort i mitten och en hel massa landsbygd runtomkring. För många förknippas kommunen med tågbyten och cider. Vad få personer vet är att det största företaget i kommunen är IMI Hydronics som ligger i industriorten Annelund och har ungefär 400 anställda. Där tillverkas bland annat rörkopplingar till dricksvattenledningar och termostater till värmeelement.

Andra stora företag inom kommunen är Pipelife som tillverkar rör och Herrljunga cider (80 anställda). Det är många utomstående som känner till Gäsene ost, men det är inte lika många som vet att mejeriet finns i Herrljunga kommun. Mejeriets framgång har gjort de anslutna gårdarna expansiva och därför är Herrljunga en kotät kommun.

Kommunen har låg arbetslöshet jämfört med andra kommuner i landet. Invånarantalet är ganska stabilt omkring 10 000 invånare. Kommunledningen tror och hoppas att Herrljunga inom en femårsperiod blir en starkt expansiv ort tack vare draghjälp från magneten Göteborg. Alingsås har ca 30 minuters restid till Göteborg och expanderade kraftigt för omkring 10–15 år sedan. Vårgårda har ca 40 minuters restid till Göteborg och expanderade kraftigt för ca 5 år sedan. Det är inte osannolikt att det snart blir Herrljungas tur att expandera med en restid till Göteborg på 45 minuter.

De som har turstat i Herrljunga kan ha besökt bokcaféet i Od som också fungerar som turistcenter. Många besöker även Lillputtland där det finns flera historiska byggnader i miniformat. Många fiskeintresserade besöker den stora sjö som finns i kommunen tack vare dess fina fiskevatten.

I idrottssammanhang så förknippas Herrljunga ofta med trampolin och rally. Trampolinföreningen anordnar årligen en stor cup där över 500 gymnasister från hela Europa deltar. Även motorklubben står för ett stort årligt arrangemang när Kullingstrofén körs. Det brukar vara omkring 200 startande och en hel del publik.”

Foto: Birgitta Saunders

Mark

”Mark – för att du älskar ett gott liv

Det finns få kommuner i Sverige som kan matcha Marks kommun. Vi har en mycket välskött ekonomi och vi växer på alla håll och kanter.

Här finns ett rikt näringsliv med världskända företag i olika branscher – med plats för fler att förverkliga sina drömmar. Tygriket i Mark är också hjärtat i svensk textilindustri. I Mark finner du en mycket hög livskvalitet, en trygg miljö för alla och fantastiska naturupplevelser. Hos oss bjuds du på undersköna miljöer bland dalgångar och sjöar, ett rikt föreningsliv och elitidrott.

Och kanske det bästa av allt: Till Mark är det alltid nära!”

Foto: Magnus Larsson, Marks kommun

Svenljunga

”Svenljunga kommun har den lilla kommunens fördelar: närheten till varandra, till idéerna och till besluten. Vi har en vacker natur med många sjöar, goda möjligheter till rekreation, bra bostäder och god service. Njut av bad och fiske i våra 300 sjöar eller ströva i härlig natur. Svenljunga är en attraktiv kommun för de som vill ha livskvalitet och goda möjligheter att förena arbete och studier med familj, vänner och fritidsaktiviteter. Bygdens samarbetsanda har möjliggjort ett rikt föreningsliv och en fullmatad evenemangskalender.

Kommunen ligger i längst ner i söder i Västra Götalands län och gränsar till både Halland och Småland. Närheten till Borås och snabba kommunikationer till både Göteborg och Jönköping samt ett välutbyggt fibernät gör det lätt för dig att nå världen härifrån.

Vi har omkring 10 660 invånare fördelade från norr till söder på en yta av 900 kvadratkilometer. I kommunen finns orterna Hillared, Sexdrega, Svenljunga, Örsås, Redslared, Revesjö, Roasjö, Holsljunga, Håcksvik, Överlida, Mjöbäck, Östra Frölunda, Mårdaklev och Kalv. Alla våra tätorter ligger i anslutning till vatten.

I Svenljunga hittar du ett rikt och diversifierat näringsliv. Starka företag som Blåkläder, Väst kuststugan, Mjöbäcksvillan, Elmo Leather och Star Trading är alla startade av entreprenörer i kommunen. Bygdens långa tradition av entreprenörsanda understryks även genom Gekås grundare, Svenjungasonen Göran Karlsson. Genom att komplettera varandra och arbeta tillsammans, har framgångsrika kluster utvecklats. I söder finns ett av Västsveriges starkaste fästen inom byggbranschen; i centralorten och norrut samlas starka företag inom logistik och handel.

Vår vision är ’Svenljunga – här finns det godaste livet’. Visionen innebär att vi vill vara den tryggaste, hälsosammaste och vänligaste kommunen

Välkommen till den sydligaste kommunen i Västra Götaland. Nära till lugn men också till stadspuls.”

Tranemo

”Tranemo kommun, bakom namnet döljer sig ett myller av små starka samhällen, byar, en stark entreprenörsanda och många färgstarka invånare. Här finns närheten till Borås, Göteborg, Jönköping och, till Landvetter tar du dig på 50 minuter.

Tranemo kommun speglas av en framgångsrik blandning av främst tillverkningsindustri, gröna näringar och ett kluster av tjänsteföretag. Entreprenörandan och framtidstron har i generationer byggts upp som med mänsklig omtanke om varandra och naturen gör Tranemo kommun till en sammansvetsad kommun med en Tranemoanda.

Arbetslösheten är låg och det finns gott om arbetstillfällen. Näringslivet är mycket engagerad i Tranemo gymnasieskola som har ett erkänt arbete men entreprenöriellt lärande som speglar sig i Ung Företagsamhet och lärlingsprogram. Vårt äldsta företag grundades 1740 och är idag ett av kommunens största.

Riksväg 27 tar dig fram till Tranemo kommun eller ta tåget på Kust-till Kustbanan och njut av utsikten. Tranemoandan avspeglar sig i vårt fantastiska kultur- och föreningsliv, kulturskolan växer för varje år och det finns en föreningen för nästan varje intresse. I Tranemo kommun är invånarna ovanligt friska, det finns närheten till det mesta utan köer och trängsel. Självklart strävar vi efter att göra allt utifrån ett hållbarhetsperspektiv. I vår kommun med 11 900 invånare finner du lugnet men ändå närheten till pulsen i städerna runt om.

Avstånd Borås: 30 minuter

Avstånd Landvetter: 50 minuter.”

Ulricehamn

”Det finns mycket av det goda i Ulricehamn. I Västra Götalands största kommun till ytan, finns rum för det som är gott i livet – fina boendemiljöer i stad och landsbygd, rika fritidsmöjligheter, en livaktig handel och starkt näringsliv.

I Ulricehamn finns rum för det som är gott i livet – fina boendemiljöer i stad och landsbygd, rika fritidsmöjligheter, en livaktig handel och starkt näringsliv. Dessutom är kommunen störst till ytan i Västra Götaland

Ulricehamn befinner sig i en stark tillväxtfas. Invånarantalet har slagit rekord år efter år, i nuläget bor 24 400 personer i kommunen. Det finns goda pendlingsmöjligheter till starka arbetsmarknader. Från Ulricehamn når man också inom en timma fyra högskole- och universitetsorter. Det lokala näringslivet är diversifierat, expansivt och starkt.

I kommunen finns livaktigt föreningsliv och en utpräglad entreprenörsanda. Kanske speglas detta bäst genom satsningen på längdskidåkning. På kommunens idrotts- och friluftsområde, Vasaloppscentret Lassalyckan, hålls tävlingar för världseliten i World Cup.”

Foto: Göran Assner

Vårgårda

”Vårgårda är en kommun mitt i Västergötland. Tillgängligheten till den vackra och lantliga naturen kombineras med närheten till de större städerna i Västsverige som du når inom en timma med bil eller med tåg. Här passerar västra stambanan och här korsar E20 och riksväg 42 varandra. Kommunen har en stark tillväxt och efterfrågan på nya bostäder är stor. Cirka 11500 invånare bor i kommunen varav hälften av dessa bor på landsbygden.

Vårgårda är en tillverkningsort och är känt för sitt goda näringslivsklimat och har i många år placerat sig i topp i Svenskt näringslivs ranking över Sveriges bästa näringslivsklimat. Här startade bröderna Lindblad en gång i tiden Autoliv, ett företag som idag har över 55 000 anställda över hela världen. 1 500 av dessa arbetar i Vårgårda där en av koncernens viktigaste utvecklingsavdelningar fortfarande finns. Här finns också andra stora industrier som Gustavsberg, Sundolitt, Vårgårdahus och Doggy. Företagen samarbetar i det lokala näringslivsnätverket Center of Innovation.

Foto: Mats Lind

Kommunen har ett rikt föreningsliv som är engagerade i samhällsutvecklingen i kommunen. Bland annat i den ideella föreningen Destination Vårgårda, där föreningar, näringsliv och kommun samarbetar för att utveckla besöksnäringen i kommunen. Ishallen Puahallen, Tennishallen och golfbanan ägs och förvaltas alla av olika föreningar för att nämna några exempel.

Tånga Heds Camping, Vandrarhem och Evenemangsanläggning är Vårgårdas största besöksmål och här arrangeras varje år många olika typer av evenemang. Allt från hundutställningar till konserter och mässor. Här finns också Tångahallen, en inomhushall med en stor fotbollsplan täckt med konstgräs. Denna hall används ofta till de olika evenemangen på Tånga Hed.

Varje år arrangeras deltävlingar i damernas världscup i landsvägscyckling i Vårgårda, UCI Womens World Tour. Dessa tävlingar direktsänds och sänds över hela världen. Vårgårda kommun är en kulturbygd som är mycket rik på fornlämningar. Här finns bland annat Nordens största hällkista och Västergötlands största domarring.”

Referenser

- *Trendanalys 2018*, Västra Götalandsregionen, VGR Analys 2018:18
- *Västra Götalands funktionella geografi – befolkning, arbete och boende*, Länsstyrelsen Västra Götalands län och Västra Götalandsregionen
- Statistiska centralbyrån
- Länsstyrelsen Västra Götalands län
- *Boråsregionens tillväxt- och utvecklingsstrategi 2014–2020*, Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund

Bilaga 1 – Variabler i Bo Bäst-rankningen

Följande variabler ingår i tidskriften Fokus Bo Bäst-rankning.

Bäst att vara ung	Bäst att ha familj	Bäst att arbeta
Nettomigration av unga 15–24 år	Inkomst	Tillgänglighet sysselsatta: tillgänglighet till arbete
Andel unga 18–25 år	Jobbtillväxt	Förändring tillgänglighet sysselsatta
Högskolelärare	Arbetslöshet	Andel högutbildade
Andel flerbostadshus	Mobbning	Diversitet i näringsgrenar
Ungdomsarbetslöshet	Slutbetyg årskurs 9	Diversitet i yrken
Arbetsställen inom fritid och nöjen, per capita	Befolkningsökningar	Andel förvärsarbetande
Anställda inom fritid och nöjen, per capita	Andel uttagna föräldradagar av män	Kreativa klassen
	Variation i konsumtionstjänster	Kommunskatt
		Förändring kommunalskatt
Bästa att vara äldre	Fundamentala variabler	Förvärsarbetande utomeuropéer
Förändring huspriser	Medeltemperatur	Arbetsställen med tillgång till fiber
Brukarbedömningar hemtjänst	Befolkningstillväxt	Netto nya företag
Kostnad hemtjänst	Huspriser	
Arbetsställen kultur	Ohälsotal	
Sysselsatta i sociala insatser för äldre	Öppenhet och tolerans	
Tillgänglighet läkare	Tillgång till fiber	
Andel kulturarbetare	Tillgång till flyg	
Antal läkare per capita		

